

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА»**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
ЮРИДИЧНИХ НАУК У ХХІ СТОЛІТТІ»**

8-9 квітня 2016 р.

**Одеса
2016**

УДК 34«20»(063)
ББК 67я43
П 76

П 76 **Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 8-9 квітня 2016 р.) – Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2016. – 144 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «**Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті**». Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовчих органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції «**Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті**».

УДК 34«20»(063)
ББК 67я43

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Гончар Д. В. АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСОБИ В ПРАВОЗАХИСНОМУ МЕХАНІЗМІ.....	7
Грабар В. Є. ІВАН ОРЛАЙ І ЙОГО ВКЛАД У РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ.....	9
Носіков Д. М. ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРА ФІСКАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ	12
Бариська Я. О., Попович Т. П. ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНОГО РЕЖИМУ»: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	14

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Звіздай О. В. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	17
Сверида О. Ю. ПРОЦЕСИ ЗЛИТТЯ ТА ПРИЄДНАННЯ В КОНТЕКСТІ КОНКУРЕНТНОГО ПРАВА.....	20

НАПРЯМ 3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Котляр О. І. РОЗПОДІЛ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ТЯГАРА У ВИПАДКАХ МАСОВОГО НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ	23
Липець Л. П., Сучков І. О., Фіщук В. С. ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН НА ТЕРИТОРІЇ КРАЇН ЕС	26
Черниш Т. В. ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ МОРСЬКОМУ ПІРАТСТВУ	28

НАПРЯМ 4. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

Клименко С. С. ЩОДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ОСТРОВІВ ЯК ОБ'ЄКТІВ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА.....	32
Шишко І. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ОРЕНДАРЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА САМОВІЛЬНЕ ЗАЙНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ.....	33

НАПРЯМ 5. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Вакал О. Д. СПЕЦИФІКА ДОКАЗІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ	37
Гаценко О. О. ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ПРАВА НА ОПРИЛЮДНЕННЯ	39
Лаврут С. В. МОЖЛИВІСТЬ СПІЛЬНОГО РОЗГЛЯДУ ПЕРВІСНОГО ТА ЗУСТРІЧНОГО ПОЗОВУ В ПОРЯДКУ ЗАОЧНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	42
Петрова І. О. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПОРЯДКУ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО НАДАННЯ ПРАВА НА ШЛЮБ	44
Ручкін В. Р. ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ МОМЕНТУ, З ЯКОГО ПОЧИНАЄТЬСЯ СТРОК ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ	46
Шемет Д. О. УЧАСТЬ МАЛОЛІТНІХ ТА НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	47

НАПРЯМ 6. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Аксьонов С. О., Козій М. І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІДВІДОМЧОСТІ СПОРІВ ЗА УЧАСТЮ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ	50
Бабко А. В. РЕФОРМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ РОЗВИТУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	53
Баранова І. А., Сандуляк Г. І. МОНОПОЛІЇ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	54
Вовк А. Ю. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЕКТУ «ПРО ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ» ТА ЗАКОНОДАВСТВА.....	56
Гранько М. Г. ЩОДО ПИТАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ.....	59
Дударенко В. В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА.....	62
Ленюк У. І. АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА МЕЖІ ЙОГО АДАПТАЦІЇ ДО РЕАЛІЙ УКРАЇНИ	64
Семененко О. В. ІНСТИТУТ СВІДКІВ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ЯК НОВЕЛА ПРОЕКТУ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	66
Терещенко А. С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ	69

Хрімлі К. О., Гостєва О. Ю. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	72
НАПРЯМ 7. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Городок Я. В. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	76
НАПРЯМ 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
Бочек О. І. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	79
Вакал О. Д. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	82
Кононенко Є. Ю. ГРОМАДСЬКІ РОБОТИ ЯК ВИД АДМІНІСТРАТИВНОГО СТЯГНЕННЯ	83
Попович А. Є. ІНСТИТУТ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ: СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ	85
Чечотка В. Д. ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	88
НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	
Каманіна В. І. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА У ХХІ СТ.....	92
Микитенко М. О. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СТВОРЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ГРУПИ ЧИ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ	94
Нечипорук І. В. ЗАПОБІГАННЯ ВПЛИВУ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НА РЕЗУЛЬТАТИ ОФІЦІЙНИХ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ	96
Осіюк О. С. ДО ПИТАННЯ ПРО ВИНУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ	98
Шолох І. О. ДО ПИТАННЯ ІНСТИТУТУ ПРОБАЦІЇ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	101

НАПРЯМ 10. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Авраменко С. М.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ
НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ, ЯКІ СТАЛИ ЖЕРТВАМИ РОЗБЕЩЕНЬ 104

Ахтирська Н. М.

РОЗБІЖНОСТІ В ЗАКОНОДАВЧІЙ ПРОЦЕДУРІ ВИЗНАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРОРИСТИЧНОЮ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ..... 105

Довганюк Н. О.

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КОМП'ЮТЕРНИХ ЗЛОЧИНІВ 108

Кравченко К. С.

СЛІДОВА КАРТИНА ВЧИНЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ..... 110

Левченко О. С.

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ,
ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ РОЗБІЙНІ НАПАДИ 112

Озар В. Г.

ОБСТАНОВКА ВЧИНЕННЯ КАТУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ
КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНУ 114

Павлова Н. В.

ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ ЗАХИСТУ СВІДКІВ ТА ПОТЕРПІЛИХ..... 117

Пентелейчук Ю. І.

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ АДВОКАТУРИ 121

Рябих Н. В.

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ЯК ЗАСОБ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ
ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ 123

Сидоренко М. О.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ СВІДКІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ..... 127

Скрипка А. О.

ЗНАЧЕННЯ ОДОРОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В КРИМІНАЛІСТИЦІ 129

Томас Ж. Ю.

КОНСУЛЬТАЦІЯ, РОЗ'ЯСНЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА, ЕКСПЕРТИЗА
ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЗАПОБІГАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ
ПОСЯГАНЬ НА КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ 131

Халін О. В.

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНОГО
РОЗШУКУ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ..... 134

Христов О. Л., Зубачов Є. В.

ІНСЦЕНУВАННЯ САМОГУБСТВА ТА НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ ЯК ЗАСІБ
МАСКУВАННЯ УМИСНОГО ВБИСТВА З КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ..... 137

Шпакович С. Р.

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ОРГАНІЗОВАНИХ ГРУП ТА ЗЛОЧИННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ 139

Бариська Я. О.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права

Попович Т. П.

викладач кафедри теорії та історії держави і права
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна

ГЕНЕЗИС ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНОГО РЕЖИМУ»: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Державно-правові реалії сьогодення вкотре привертають увагу вітчизняних дослідників до проблеми визначення сутності поняття «державного режиму». Але досягнення окресленої наукової мети не можливе без аналізу та розкриття особливостей генезису даної теоретико-правової категорії.

Історичні зародки та передумови теоретичного формування досліджуваного терміну беруть свій початок ще з часів Античності. Однак, слід відзначити, що жоден із мислителів давніх часів не вживав та не оперував у своїх дослідженнях поняттям «державний режим». Яскравим свідченням цього виступає політико-правова спадщина давньогрецьких вчених-філософів Платона і Аристотеля, а також давньоримського мислителя Цицерона.

Так, зокрема, Платон у своїй праці «Держава» описує існування п'яти типів державного устрою (один – правильний, решта – неправильні), які відповідають п'яти властивостям людської душі. Правильною формою державного устрою, на думку філософа, є або аристократія (правління кращих і благородних), або царська влада (серед правителів виділяється хто-небудь один) [1, с. 240].

У свою чергу, до неправильних форм належать: тимократія або тимархія (для якої характерними є суперечки всередині правлячої частини суспільства, філософи в таких країнах не обіймають державних посад, а сама держава постійно перебуває у стані війни); олігархія (устрій, заснований на майновому цензі, влада належить багатим, а бідні не беруть жодної участі в управлінні державними справами); демократія (перемога бідних над багатими веде до прирівнювання всіх у громадянських правах і можливості обіймати державні посади, у державі з'являється повна свобода і можливість робити все, що хочеться, не обов'язково брати участь у здійсненні державної влади, як і підкорятися їй); тиранія (некерованість і необмеженість свободи в демократичній державі призводить до того, що суспільство перестає дотримуватися і поважати закони – писані та неписані. Надмірна свобода і для однієї людини, і для держави обертається надмірним рабством. Поступово демократія перетворюється у тиранію).

Так само, як і Платон, Аристотель також оперував поняттям «державного устрою», яке він у своїй праці «Політика» ототожнював з політичною системою. Остання виступала уособленням верховної влади в державі. Еллінський мислитель виділив три основних форми правління: монархію, аристократію і політію. Їх він розглядав як «правильні», тобто такі, що відповідають інтересам суспільства. Однак, поряд з цими формами існують також і «неправильні», виникнення яких пов'язане з виродженням правильних [2, с. 15].

При цьому, на думку філософа, верховна влада обов'язково повинна бути зосереджена в руках або одного, або декількох, або більшості. Коли одна людина чи декілька, чи більшість, правлять, керуючись суспільною користю, то мова йде про правильні форми

державного устрою. Ті ж форми, при яких домінують особисті інтереси окремих осіб, є відхиленням від правильних. Під монархічним правлінням (владою одного) розуміють царську владу, під владою декількох – аристократію, владою більшості – політію. Саме ці форми державного устрою, на переконання Аристотеля, є правильними.

Відхиленнями ж від вказаних правових форм виступають наступні: від царської влади – тиранія; від аристократії – олігархія; від політії – демократія. По своїй сутності тиранія – це та ж монархічна влада, але яка спрямована на дотримання інтересів виключно правителя; олігархія оберігає інтереси заможних класів; демократія – інтереси збіднілих верств населення. Спільної ж користі для суспільства жодна з цих форм не передбачає [3, с. 28].

Політичні симпатії Стагірита на боці найбільш правильної форми – політії, при якій править більшість в інтересах загального блага і де переважає «середній громадянин» та «середній власник». Політія для Аристотеля є основою вчення про «змішану», ідеальну форму правління, коли поєднуються ознаки олігархії (багатства) і демократії (свободи). Він відстоює принцип демократичного обрання посадових осіб (жеребкування, почерговість), засуджує введення високого майнового цензу, оскільки він є перешкодою для незаможних громадян в обранні їх на керівні посади і є недемократичним заходом. Принципом держави середнього класу є збалансованість, рівновага між двома факторами, що обов'язково мають значення у будь-якій політичній системі. Він їх називає якістю і кількістю влади. Перший фактор – політичний вплив, який виникає із престижу багатства, походження, становища й освіти; другий – це переваги, що їх гарантує більшість.

Крім того, Аристотель заклав основу теорії розподілу влади, виділивши в державі три її органи – законодавчий, адміністративний, судовий, кожен з яких повинен виконувати певну свою функцію. І хоча ці політичні органи не мають у Стагірита чіткого розмежування влади, все ж таки це була перша спроба у політичній думці, та й на довгий час єдиною аж до Дж. Локка і Ш.Монтеск'є, щоб якимось врегулювати і розділити дії органів правління та запобігти концентрації влади в одних руках, чи то особи, чи то органу влади [4, с. 9-10].

Серед давньоримських мислителів на особливу увагу заслуговує аналіз політико-правової спадщини Марка Туллія Цицерона (Cicero). У його творчості значне місце посідає державно-правова проблематика, якій, зокрема, присвячені такі його праці, як «Про державу» та «Про закони».

Державно-правові теоретичні погляди Цицерона сформувалися під значним впливом Платона, Аристотеля, Полібія та стоїків. Разом з тим, він зумів поєднати і узгодити ці вчення з власне римськими традиціями в галузі державно-правової думки, з самотньою історією римської держави і права. Творчо використовуючи ідеї своїх попередників, Цицерон зумів сформулювати цілий ряд оригінальних і нових положень у галузі теорії держави і права.

Римський мислитель значну увагу приділяв дослідженню форм державного устрою. У залежності від кількісного складу носіїв верховної влади, він розрізняв три прості форми: царську владу, владу оптиматів (аристократію) та народну владу (демократію). Разом з тим, кожна з цих форм має свої досить суттєві негативні риси та недоліки. Так, при царській владі населення країни усунуте від участі в прийнятті державних рішень і законів; народ не користується свободою та відсторонений від влади також і при правлінні оптиматів. За умов панування демократії все вирішується згідно з волею народу, однак, на думку філософа, яким би справедливим і поміркованим він не був, все

ж таки сама рівність вже несправедлива, якщо при ній не зберігається диференціації у суспільному становищі.

Основним недоліком вищезазначених форм є їхня нестабільність, яка, зрештою, може призвести до тиранії. Попередити подібне виродження держави може тільки змішана форма державного устрою, яка поєднала б в собі всі позитивні риси трьох простих форм. Головними перевагами такої держави була б її стабільність і правова рівність громадян. Власне такою Цицерон вважав Римську сенатську республіку. При цьому носієм царської влади були повноваження консулів, влади оптиматів – повноваження сенату, народної влади – повноваження народних зборів і народних трибунів. Разом з тим, римський мислитель підкреслював необхідність їхньої взаємної рівноваги і рівномірного розподілу прав, обов'язків та повноважень між ними.

Таким чином, на підставі аналізу політико-правових поглядів Платона і Аристотеля можна констатувати, що мислителі не розмежовували поняття «державний устрій, правління і режим». Більше того, терміном «устрій» підмінялась категорія «правління». Як наслідок, форма державного устрою, описана стародавніми вченими-філософами, поєднала в собі частину сучасних наукових уявлень про два елементи форми держави: державного режиму та правління.

Разом з тим, варто зауважити, що в основу функціонування найоптимальнішої, на думку як Аристотеля, так і Цицерона, форми держави, мислителями було закладено один з фундаментальних принципів демократії – принцип побудови влади в державі на засадах її поділу на різні гілки. Аристотель вперше чітко виділяє три гілки влади, які існують у певній формі за будь-якого правління. Перша – це ради, що приймають остаточні рішення держави в таких питаннях, як оголошення війни і миру, укладання угод, контроль рахунків міського уряду, законодавча діяльність. Друга – це різноманітні урядові й адміністративні посади, і третя – система правосуддя. У свою чергу, Цицероном наголошувалося також на необхідності існування системи стримувань і противаг між гілками влади, що б забезпечило невторчання кожної з них у сферу діяльності іншої, а також виключило можливість узурпації влади певним органом чи особою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сочинения. В 3-х т. Пер. с древнегреч. под общ. ред. А.Ф. Лосева и В.Ф. Ласмуса. – Т.3. – Ч.1. – М., «Мысль», 1971. – 687 с.
2. Цыганков Л. П. Современные политические режимы: структура, типология, динамика: Учебное пособие / Л. П. Цыганков. – М., 1995. – 293 с.
3. Карабущенко П. Л. Антидемократические традиции Античности / П. Л. Карабущенко // Правоведение. – 1998. – №3. – С. 22-29
4. Петрінко В.С. Вплив «Політики» Арістотеля на становлення і розвиток європейської політичної думки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 23.00.01 «Теорія та історія політичної науки» / В.С. Петрінко. – Л., 2003. – 20 с.